

תמונת מצב בעזה מאת המתאם ההומניטרי

3-5 בפברואר 2009, נכון לשעה 17:00

תקריות אלימות ממשיכות לערער את הפסקת האש המיושמת על ידי ישראל באורח חד צדדי מאז ה-18 בינואר, ושאליה הצטרפו מאוחר יותר באותו יום גם החמאס ופלסטינים אחרים. בבוקר ה-3 בפברואר פגעה רקטת גראד שנורתה מרצועת עזה מדרום לאשקלון, וגרמה נזק לרכוש. לא נרשמו נפגעים. מאוחר יותר ב-3 בפברואר הפציץ חיל האוויר הישראלי בניין בבית לאהייה ומספר מנהרות לאורך גבול עזה-מצריים, וגרם לפציעתם של שני פלסטינים. ב-4 בפברואר נורתה פצצת מרגמה לעבר דרום ישראל, לא דווח על נפגעים. ב-5 בפברואר נפצע פעיל ג'יהאד איסלאמי בעת שניסה לשגר פצצת מרגמה לעבר ישראל והמרגמה התפוצצה באתר השיגור.

הערכת הצרכים והנזקים עדיין נמצאת בעיצומה. הארגונים מתמקדים בכינון מחדש של השירותים הבסיסיים, ובהם מים, בריאות, אספקת מזון, סיוע במזומנים, חינוך, וסיוע נפשי. עבודות השיפוץ והתיקון עדיין נמשכות במקלטים, במערכות המים והתברואה, שירותי בריאות, ותשתיות חיוניות אחרות.

ב-3 בפברואר הוחרמו יותר מ-3,500 שמיכות ו-406 חבילות מזון על-ידי שוטרי חמאס מתוך מרכז החלוקה שמפעילה סוכנות אונר"א במחנה הפליטים אל-שאטי שעל חוף עזה. ב-4 בפברואר גינה מר ג'ון הולמס, מתאם הפעולות ההומניטריות מטעם האו"ם, את החרמת מוצרי הסיוע, כינה אותה בלתי מקובלת ודרש את השבתם המיידית.

הגנה על אזרחים

מנתוני משרד הבריאות הפלסטיני, נכון ל-5 בפברואר, עולה כי מניין ההרוגים הפלסטינים עומד על 1,440 נפש, מתוכם 431 ילדים ו-114 נשים. לפי משרד הבריאות, העלייה הנוספת במספר הנפגעים נרשמה משום שאנשים התעכבו בדיווח על קרובי משפחה שנעדרו במהלך העימות ומותם התברר מאוחר יותר. מספר זה אינו כולל את אלה שמתו בשל היעדר גישה לשירותי בריאות רגילים (כמו מיילדות וטיפול במחלות כרוניות).

מספר הפצועים עומד על 5,380, מתוכם 1,872 ילדים ו-800 נשים. הצלב האדום עוקב אחר סוגיית הנעדרים שמקומם אינו ידוע בעקבות העימות. שלושה אזרחים ישראלים נהרגו ו-183 נפצעו מאז ה-27 בדצמבר מירי רקטות ופצצות מרגמה שנורו על-ידי חמושים פלסטינים ברצועת עזה. 11 חיילים ישראלים נהרגו ו-340 נפצעו.

מחסה

סקר ראשוני שנערך ע"י תוכנית הפיתוח של האו"ם (UNDP) מעריך כי יותר מ-1,400 בתים, 68 מבני ממשל ו-31 משרדים השייכים לארגונים לא ממשלתיים נהרסו כליל או ניזוקו חלקית במהלך העימות האחרון. כתוצאה מכך יש לפנות כ-600 טון שברי בטון. נכון ל-5 בפברואר נותרו פתוחים שלושה מקלטים של אונר"א, שאינם בתי ספר; מקלטים אלה ממוקמים במחנות ג'באליה, אל-שאטי ובדיר אל באלח, ובהם חוסים 388 אנשים שנעקרו מבתיהם. אלפי עזתים נותרו חסרי בית והם מתגוררים בבתי קרובים; מספרם הכולל של האנשים שנעקרו מבתיהם במהלך העימות אינו ידוע. סוכנויות הסיוע ממשיכות לחלק מוצרים שאינם מוצרי מזון למקלטים ולמשפחות המארחות. בין הצרכים שזוהו כבעלי עדיפות עליונה עבור התושבים נמנים מזרונים, יריעות פלסטיק, ערכות מטבח, ערכות היגיינה, מיכלי מים. ביגוד ואוהלים. גם חומרי בנייה נותרו בעדיפות עליונה והם נחוצים לשיקומם של בתי מגורים, בתי ספר, בתי חולים ומרפאות שניפגעו. הצלב האדום ממשיך

לרשום אנשים שבתייהם נהרסו כליל או ניזוקו חלקית. עד ה-3 בפברואר, הצלב האדום והסהר האדום הפלסטיני סייעו ליותר מ-60 אלף איש, באמצעות יריעות פלסטיק לכיסוי חלונות וקירות הרוסים, ערכות מטבח, מזרונים, שמיכות ופריטי היגיינה.

בריאות

בימים אלה מגיעות לידי סיום ההערכות המתקיימות בשטח לאומדן צורכי מערכת הבריאות ולהיקף הנזק שנגרם למתקני הבריאות. כ-48 אחוזים מתוך 122 מתקני בריאות, שנבחנו ע"י WHO במוקדי הקרבות, ניזוקו או נהרסו כליל. 15 בתי חולים ו-41 מרפאות ראשוניות לטיפול בקהילה ניזוקו חלקית, שני מרכזים ראשוניים לטיפול בקהילה נהרסו ו-29 אמבולנסים נהרסו או ניזוקו חלקית.

לפי ארגון WHO, המעבדה לבריאות הציבור בעזה אוספת דגימות מים ממערכת המים, מבארות המים וממפעלי הטיהור על בסיס יומימי ועורכת בדיקות מיקרוביולוגית במטרה להבטיח את איכות המים במיוחד באזורים בהם ניזוקו המערכות או נהרסו כליל. הצלב האדום מוסיף לעבוד עם בתי החולים השייכים למשרד הבריאות בעזה כדי לשפר את איכות המים שבשימושם.

בהתבסס על מידע ראשוני שהתקבל מהיחידה לפיזיותראפיה ושיקום במשרד הבריאות הפלסטיני ברצועה, 44 אחוזים מהפציעות שנרגמו בזמן העימות, המהוות את הקבוצה הגדולה ביותר, נגרמו בשל פגיעות רסיסים. נתוני משרד הבריאות העזתי מראים עוד כי 33 אחוזים מהפציעות נגרמו בצפון הרצועה, ו-38 אחוזים נגרמו בנפת עזה. הצלב האדום מדווח ש-70 קטיעות איברים התבצעו בבית החולים שיפא בשלושת שבועות העימות.

מתוך שני בתי החולים השיקומיים בעזה, בית החולים אל-פאתא' עדיין אינו מתפקד. בית חולים שדה ירדני הוקם כדי לתת מענה למטופלי בית החולים פאתא. בית חולים זה מתמקד בעיקר בניתוח ובטיפול בחולים כרוניים, אך אין לו את הקיבולת הנחוצה כדי לתת שירותי שיקום שניתנים בשגרה ע"י בית החולים פאתא. גם לפני ה-27 בדצמבר נרשם עומס במספר המטופלים הממתינים לשירותי מומחים ובהם שיקום וניתוח. על פי דיווח מחדר המצב שהקימו משרד הבריאות הפלסטיני ו-WHO ברמאללה, 96 אחוזים מהתרופות בעלות העדיפות המסופקות באופן מרוכז מרמאללה כבר נישלחו לידן או שניתנה התחייבות לחלקן, ו-81 אחוזים מהמוצרים המתכלים חולקו או נמצאים בדרך לחלוקה.

מים ותברואה

רשות המים העזתית (CMWU) מדווחת שעשר בארות מים שניזוקו בעימות עדיין אינן מתפקדות, וארבע תחנות שאיבה (שלוש בעזה ואחת בבית חאנון) גם כן אינן מתפקדות. הצינורות הראשיים תוקנו כמעט בכל מקום ברצועת עזה, ואולם חלק מהצינורות המשניים עדיין זקוקים לתיקון. בחלק מהאזורים שנפגעו בצורה הקשה ביותר בצפון ובמזרח העיר עזה, חלקים שלמים של רשת המים נהרסו כליל. רשות המים לא תוכל להשלים את התיקונים ללא כניסתם של חלקי חילוף לתוך רצועת עזה, וסוגיה זו טרם באה על פתרונה. לפי רשות המים, כ-50 אחוזים מאוכלוסית רצועת עזה מקבלת מים זורמים במשך 6-8 שעות ביום פעם ביומיים, 30 אחוזים מהאוכלוסיה מקבלים מים זורמים פעם בשלושה ימים, ו-10 אחוזים מהאוכלוסיה מקבלים מים זורמים פעם בחמישה ימים.

עשרה אחוזים מהאוכלוסיה לא מקבלים מים זורמים והם תלויים במי מיכליות, במיוחד בג'באליה, בית לאהייה, ג'והר אל דיק, אל-זייתון ואל קאררה.

הדו"ח הראשוני בנושא הערכת נזקים, שביצעה הקבוצה הפלסטינית להידרולוגיה (PHG) מראה כי באזורים רבים בית לאהייה ובעיר עזה המחיר לצרכן של מים הנמכרים ממיכליות עומד על 30-40 ש"ח למטר מעוקב, ומחיר זה הינו יקר מדי עבור עזתים רבים.

מזון

תושבי רצועת עזה ממשיכים להתמודד עם קשיים בהשגת מזון בשל מחסורים בשוק ובשל מחסור במזומנים. 88 אחוזים מתושבי עזה רשומים כעת לקבלת סיוע במזון מארגון WFP ומאונר"א.

חשמל

מאז ה-1 בפברואר, תחנת החשמל העזתית קיבלה 1.75 מיליון ליטר דלק תעשייתי. כתוצאה מהגידול באספקת הדלק, החלה תחנת הכוח להפעיל את טורבינת החשמל השנייה בבוקור של ה-3 בפברואר, וכעת היא מייצרת 60-65 מ"ג חשמל. חברת החשמל של עזה, GEDCO, הצליחה לצמצם את מספר הפסקות החשמל היזומות שהיא נאלצת להפעיל. כעת מופעלות הפסקות חשמל יזומות באורך שמונה שעות במהלך שלושה ימים בשבוע בעזה ובצפון עזה, ושש עד שמונה שעות בממוצע במשך יומיים בשבוע במרכז הרצועה. רשת החשמל של עזה מיושנת ורעועה ועקב הפגיעות שספגה במהלך העימות התדרדר מצבה עוד יותר. כתוצאה מכך נוצרות תקלות חוזרות ונישנות והפסקות חשמל לא מתוכננות ממשיכות להתרחש. חברת החשמל מעריכה שהיקף הנזק שנגרם למערכת החשמל בעימות האחרון עומד על 10 מיליון דולר. בשל המצור שנמשך מזה 18 חודשים על עזה, מלאי חלקי החילוף הדרושים לביצוע עבודות תחזוקה ברשת החשמל היה קרוב למיצוי גם לפני תחילת העימות. למרות היעדר האספקה, חברת החשמל מוסיפה לתקן חלקית את מערכת החשמל היכן שניתן. חיבורים ותיקונים זמניים יאלצו לעבור תיקון נוסף ויסודי בהתאם לסטנדרטים הטכניים הראויים, מיד לכשתקבל החברה את האספקה הנחוצה. תיקונים חלקיים אד-הוק יגדילו את הנזק הטכני ב-25 עד 30 אחוזים, יקצרו את אורך החיים של מרכיבי הרשת ויחשפו חלקים אחרים של הרשת לסכנת קריסה. חברת החשמל לא יכולה לתקן את חלקי הרשת שנהרסו כליל, ומזהירה שלא יסופק חשמל לאזורים אלה עד שהפריטים הנחוצים יורשו לעבור לתוך עזה.

גישה לתוך רצועת עזה

ארגונים לא ממשלתיים ממשיכים להיתקל בקשיי גישה לרצועת עזה, גישה הנחוצה לביצוע פעולות סיוע הומניטרי. בפגישה שקיימה לאחרונה תת הקבוצה לענייני עזה מטעם התאחדות סוכנויות הפיתוח הבינלאומיות, 75 אחוזים מהמשתתפים דיווחו שארגוניהם עדיין ממשיכים להיתקל בקשיי גישה לרצועת עזה. כוח אדם הומניטרי מורשה להכניס לעזה דרך מעבר ארז רק לאחר קבלת אישור מוקדם מהרשויות הישראליות. ארגונים לא ממשלתיים רבים לא קיבלו תגובה לבקשות המעבר שהגישו עבור עובדיהם, בעוד שארגונים אחרים התבקשו לספק מידע נוסף הנוגע למנדט שלהם, פעולותיהם ומקורות המימון שלהם. מארגונים אחרים נמנעה הגישה בצורה גורפת. חוסר העקביות בהליך הגשת הבקשות יוצרת בעיה גדולה. חלק מאנשי הצוות קיבלו הודעות לפיהן מעברם אושר, ואולם עם הגעתם למעבר ארז נמנעה כניסתם. במקרים אחרים קיבלו אנשי צוות מידע סותר מהרשויות הישראליות בנוגע להוראות שיש למלא לפני שמתאפשרת כניסה.

מעברים

מקורות פלסטינים ברפיח דיווחו כי נכון ל-5 בפברואר שוב נסגר מעבר רפיח לתנועת פלסטינים. רק אזרחים זרים, שנכנסו לתוך רצועת עזה דרך רפיח בשבוע האחרון, יורשו לצאת מהרצועה ולשוב למצריים. מקרים רפואיים פלסטינים יוכלו לעבור במעבר על בסיס אד הוק, כפי שהיה לפני ה-27 בדצמבר. תנועת סחורות לא תתאפשר דרך מעבר רפיח למעט במקרה חירום. מעבר רפיח נפתח מחדש ב-31 בדצמבר 2008 במסגת הסדר חריג, כדי לאפשר את פינויים של פצועי מלחמה וכדי לאפשר כניסת אספקה רפואית וצוותים.

ב-5 בפברואר נפתח מעבר ארז למעבר אזרחים זרים, בכפוף לתיאום מראש מול הרשויות הישראליות. מעבר קרני נסגר למעט שרוול המסוע, ומעבר כרם שלום היה פתוח. מעברי רפיח, נחל עוז וסופה היו סגורים. בין ה-2 ל-4 בפברואר, נפתח מעבר רפיח בכפוף לתיאום מראש; מעבר ארז היה פתוח בכפוף לתיאום מוקדם עם הרשויות הישראליות ומעבר כרם שלום, שרוול המסוע בקרני ונחל עוז היו פתוחים.

בין ה-2 ל-4 בפברואר נכנסו לרצועת עזה, דרך כרם שלום, 318 מטענים, מתוכם 209 מטענים המיועדים לארגוני הסיוע; 270 מטעני חיטה הועברו לעזה דרך שרוול המסוע בקרני. 391 אלף ליטר סולר לאונר"א,

1,497,000 ליטר דלק תעשייתי ו-676 טון גז בישול נכנסו דרך נחל עוז. 11 מטענים וחצי נכנסו דרך מעבר רפיח.

מספר מטעני הסיוע שהורשו להיכנס לעזה מדי יום ע"י הרשויות הישראליות נותר לא מספק. אנשי ארגוני הסיוע ההומניטרי נתקלים בקשיי גישה בבואם להיכנס לרצועת עזה. בהשקת מגבית הבזק עבור עזה - Gaza Flash Appeal - בג'נבה ב-2 בפברואר, מגבית שנועדה לגייס 613 מיליון דולר למימון צרכים הומניטריים דחופים וצרכי שיקום ראשוניים של אוכלוסיית עזה, הדגיש מתאם הפעולות ההומניטריות מטעם האו"ם, ג'ון הולמס, כי "חייבת להתאפשר זרימה קבועה, צפויה ובכמות מספקת של מוצרים חיוניים, שמאפשרים קיום חיים ותנועה לא מוגבלת של צוותים הומניטריים, כדי שמאמצי הסיוע יצליחו. יש לאפשר כעת את כניסתם של פריטים חיוניים כמו חומרי בניין, צינורות, חיוטים חשמליים, שנאי חשמל וחלקי חילוף, כדי לאפשר לפלסטינים בעזה לחיות את חייהם ולא רק להתקיים ולשרוד, ויש לאפשר מעבר סחורות מסחריות לתוך ומחוץ לרצועה".

מימון

לקבלת עותק של מגבית הבזק: www.reliefweb.int
או www.humanitarianappeal.net.

צרכים בעדיפות עליונה

פתיחת המעברים: על כל המעברים בין עזה לישראל לתפקד ויש להגדיל את מספר המשאיות שנכנסות לתוך עזה. הפריטים הבאים הינם חיוניים עבור עזה:

- חלקי חילוף ודלק עבור תחנת הכוח, בתי החולים, מתקני המים והביוב.
- בטון, חול וחומרי בניין אחרים נחוצים לשיקום בתי הספר, בתי החולים, המרפאות והבתים שנהרסו.

גישה הומניטארית לעזה: לאור השלכות המבצע הצבאי הישראלי, חיוני שכל הצדדים המעורבים בעימות יבטיחו גישה הומניטרית לא מופרעת לתוך עזה. סוכנויות בינלאומיות מתמודדות עם מניעת גישה לתוך עזה בהיקף חסר תקדים מאז ה-5 בנובמבר 2008. גישת עובדים הומניטריים נותרה בלתי אמינה ויש צורך להבטיח שהיא תתאפשר בכל יום וללא הגבלה.

מזומנים ונזילות: מזומנים עדיין לא הוזרמו לרצועה מישראל (למעט מספר ארגונים בינלאומיים) והוא נחוץ בדחיפות להחייאת המגזר הפקטי ולמניעת הגדלת התלות בסיוע.

לקריאת הדוח בשפה האנגלית פנו ל:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_humanitarian_situation_report_2009_02_05_english.pdf